

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ВХ. № 302-01-8 / 16.01.2003 г.

Проект!

ЗАКОН

**за уреждане на някои права на лицата,
които са били президенти на Република България**

Чл. 1. Със закона се уреждат някои права на лицата, които са били президенти на Република България, след изтичането на мандата им или след предсрочното прекратяване на пълномощията им по чл. 97, ал. 1, т. 1 или 2 от Конституцията на Република България.

Чл. 2. (1) Лицата по чл. 1 имат право на персонално държавно месечно възнаграждение в размер 75 на сто от основното месечно възнаграждение на действащия Президент на Република България за съответния месец, което при наличие на определените в този закон условия се изплаща пожизнено.

(2) Средствата за възнаграждението по ал. 1 се осигуряват от републиканския бюджет и се изплащат от бюджета на Администрацията на Президента на Република България.

(3) Възнаграждението по ал. 1 се облага авансово месечно и окончателно годишно с данък по Закона за облагане доходите на физическите лица.

(4) Върху възнаграждението по ал. 1 се правят вноски за задължителното здравно осигуряване за сметка на републиканския бюджет, освен ако лицето е осигурено за това на друго основание върху максималния размер на осигурителния доход.

(5) Възнаграждението по ал. 1 не се взема предвид при пенсиониране и върху него не се правят осигурителни вноски за задължителното обществено осигуряване и за допълнително задължително пенсионно осигуряване.

(6) Възнаграждението по ал. 1 се изплаща по избор на лицето лично или по посочена от него банкова сметка.

Чл. 3. (1) Възнаграждението по чл. 2, ал. 1 не се изплаща за периода, в който лицето е избрано за президент, вицепрезидент, народен представител или кмет, както и когато заема държавна или общинска служба.

(2) Обстоятелствата по ал. 1 се установяват с декларация, която се подава в Администрацията на Президента на Република България в срок 7 дни от възникването им.

(3) Изплащането на възнаграждението по чл. 2, ал. 1 се преустановява от 1-во число на месеца, следващ месеца, през който са възникнали обстоятелствата по ал. 1.

Чл. 4. (1) Лицата по чл. 1 имат право на лична охрана и специализиран транспорт, осигурени от Националната служба за охрана при Президента на Република България, за срок до една година след изтичането на мандата им или след предсрочното прекратяване на пълномощията им по чл. 97, ал. 1, т. 1 или 2 от Конституцията на Република България.

(2) След изтичането на срока по ал. 1 лицата по чл. 1 имат право на специализиран транспорт, осигурен от Националната служба за охрана при Президента на Република България.

Чл. 5. (1) На лицата по чл. 1 се учредява по тяхно искане безсрочно право на безвъзмездно ползване върху недвижим имот - частна държавна собственост, до 200 кв. м в посочен от тях областен град за извършване на обществена дейност.

(2) Правото на ползване по ал. 1 се учредява по реда на Закона за държавната собственост.

(3) За периода, в който лицата по чл. 1 заемат длъжности от посочените в чл. 3, ал. 1, правото на ползване по ал. 1 се прекратява.

Чл. 6. (1) За осъществяването на дейността на лицата по чл. 1 в бюджета на Администрацията на действащия президент ежегодно целево се осигуряват необходимите финансови средства:

1. за изплащане на възнаграждението и здравно-осигурителните вноски по чл. 2;
2. за функционирането на техния офис в размер до 50 хил. лв.;
3. за осигуряване на трудовото възнаграждение и осигурителните вноски на един сътрудник.

(2) Сътрудникът по ал. 1, т. 3 се определя по предложение на лицата по чл. 1, а трудовият договор с него се сключва, изменя и прекратява от главния секретар на Администрацията на президента, като основното му месечно възнаграждение се определя не по-високо от 30 на сто от възнаграждението по чл. 2, ал. 1.

(3) За осъществяване дейността на лицата по чл. 1 се осигуряват еднократно и средства за закупуване на техническо офис оборудване в размер до 20 хил. лв., което се предоставя по опис с двустранно подписан протокол.

(4) Преустановяване на финансирането по ал. 1 се извършва в срока по чл. 3, ал. 3, а движимото имущество по ал. 3 се връща в същия срок по начина, по който е предоставено.

Чл. 7. (1) Лицата по чл. 1, както и членовете на техните семейства до 18-годишна възраст, а ако са учащи се и несемейни до 26-годишна възраст, ползват медицинско обслужване, почивни и лечебно-възстановителни бази при условията и по реда, определени за служителите в Администрацията на Президента на Република България.

(2) Лицата по чл. 1 и членовете на техните семейства до 18-годишна възраст, а ако са учащи се и несемейни - до 26-годишна възраст, имат право на дипломатически паспорти.

Чл. 8. (1) Средствата за възнаграждението и за здравно-осигурителните вноски по чл. 2, ал. 1 и 4, както и за съответната друга издръжка се осигуряват ежегодно в отделна дейност по бюджета на Администрацията на Президента на Република България.

(2) Средствата по ал. 3 не могат да се ползват за други цели освен за тези, за които са предназначени.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 1. (1) Президентът на Република България получава основно месечно възнаграждение, което е в удвоен размер на основното месечно възнаграждение на народен представител.

(2) Вицепрезидентът получава основно месечно възнаграждение в размер 70 на сто от възнаграждението по ал. 1.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

§ 2. Законът влиза в сила от 1 януари 2003 г.

Законът е приет от XXXIX Народно събрание на 2003 г. и е подпечатан с официалния печат на Народното събрание.

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ:

(Огнян Герджиков)

М О Т И В И

**към проекта на Закон за уреждане на някои права
на лицата, които са били президенти на Република България**

Проектът на Закон за уреждане на някои права на лицата, които са били президенти на Република България, има за цел да уреди правата на бившите президенти на Република България след приключването на техния мандат или при предсрочното му прекратяване по чл. 97, ал. 1, т. 1 или 2 от Конституцията на Република България.

Държавата следва да има грижата бившите президенти да не живеят при обстоятелства, които биха били неприемливи с оглед на заеманото преди това обществено положение. Предполага се, че лицата, които са заемали поста президент, няма да могат да започнат веднага друга дейност и е малко вероятно да вземат активно участие в политиката с евентуалната възможност да заемат друга изборна обществена длъжност. Дори и след оттеглянето им бившите президенти следва да поддържат приемлив за обществото начин на живот. Поради това считаме, че държавата трябва да им предостави пожизнен доход в достатъчен размер при определени условия.

Прегледът на законодателствата на други държави показва, че най-често статутът на президента след изтичането на неговия мандат не е предмет на специална конституционна уредба. Съществуват няколко подхода - в конституционната норма изрично да се предвижда приемането на специален закон за уреждане на разпоредби относно възнаграждението според възнаграждението на действащия президент, което да става с нарочно решение на парламента или със специален президентски указ.

В съседните на България страни също са уредени правата и статутът на бившите държавни глави - Гърция, Македония (Закон за правата на председателя на Република Македония след прекратяване на функциите му от 1999 г.), Румъния (Закон относно отдаване на права на лицата, упражнявали длъжността държавен глава на румънската държава от 2001 г.) и Турция, където в различни нормативни актове се посочват и правата за ползване на автомобил и шофьор, офис, охрана, за паспорти и др.

По правило в повечето държави бившите президенти се ползват с определени привилегии. Предоставя им се пожизнен доход, както и допълнителна издръжка за определен срок, с която да се покрият разходите, свързани с продължаващата дейност на президента в полза на обществото. Предвиждат се и различни видове свързани с тази дейност безплатни услуги - пощенски, здравни, административни, транспорт и охрана. В някои случаи доходът е фиксиран в определен размер. През последните години практиката е той да се определя като процент от заплатата на действащия президент.

В предложения законопроект предвидените права могат да бъдат обособени в две основни групи с оглед на основанията и целта на грижата, която следва да положи държавата за лицата, които са заемали изборен пост от тази величина.

На първо място в законопроекта се предвижда право на персонално пожизнено държавно възнаграждение при определени условия в размер 75 на сто от основното месечно възнаграждение на действащия президент. Като се има предвид, че дори и след приключването на мандата им по отношение на бившите президенти

продължава да има определени обществени очаквания, законопроектът цели да създаде, доколкото е възможно и оправдано, условия за осъществяване на тяхната обществена дейност.

Предвид специфичния характер на това персонално пожизнено държавно възнаграждение и ограничения кръг лица, за които то ще се прилага, в законопроекта се предлага изрично да се уредят въпросите, свързани с общественото и здравното осигуряване и с данъчното облагане, тъй като те не са предмет на специалните закони.

Предвидени са също така и случаите, когато изплащането на персоналното пожизнено възнаграждение се преустановява - когато бившият президент е избран отново за президент или за вицепрезидент, народен представител или кмет или когато заеме държавна или общинска служба.

Второ, осигуряването на специализиран транспорт, помещение, офис оборудване и на сътрудник, уредени в законопроекта, дава възможност за пълноценно извършване на тази обществена дейност. Следва да се подчертае, че се създава правна възможност за бившите президенти да се ползват от посочените в закона привилегии, без те да са задължителни при определени условия. Уредени са и възможностите за ползване на почивни и лечебни бази при условията за служителите в Администрацията на президента.

В Допълнителната разпоредба на законопроекта се предлага да бъдат уредени и правилата за определяне на основното месечно възнаграждение на действащите президент и вицепрезидент, тъй като досега няма законова уредба на този въпрос.

Предлага се законът да влезе в сила от 1 януари 2003 г., като за изпълнението му са предвидени необходимите за тази цел средства от републиканския бюджет.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

/Симеон Сакскобургготски/